

YARGITAY KARARLARI

Yargıtay 5. Hukuk Dairesinden:

TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLÂMI

Esas No : 2025/17014
Karar No : 2026/1019

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi
TARİHİ : 29.12.2023
SAYISI : 2023/194 Esas, 2023/863 Karar
DAVACI :
DAVALI : Milli Eğitim Bakanlığı
KANUN YARARINA
TEMYİZ EDEN : Adalet Bakanlığı

Taraflar arasında İlk Derece Mahkemesinde görülen kamulaştırmasız el atılan taşınmaz bedelinin geç ödenmesinden kaynaklanan munzam zararın tazmini davasında yapılan yargılama sonunda davanın kabulüne karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkillerinin hissedarı olduğu Ankara ili, Yenimahalle ilçesi, İvedik Mahallesi 43391 ada 1 parsel sayılı taşınmaza davalı idarece kamulaştırmasız el atılması nedeniyle mahkemece hükmedilen bedelinin geç ödenmesi nedeniyle oluşan munzam zarar bedelinin tespiti ile ödeme tarihinden itibaren kamu alacaklarına uygulanan en yüksek faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı idare vekili cevap dilekçesinde özetle, davacının hissedarı olduğu Ankara ili, Yenimahalle ilçesi, İvedik Mahallesi 43391 ada 1 parsel sayılı taşınmazda bulunan paya karşılık tespit edilen kamulaştırmasız el atma tazminatının geç ödendiği iddiasıyla açılan davanın reddi gerektiğini, geç ödemenin mevzuat değişikliklerinden kaynaklandığını, mahkeme kararları sonrasında uzlaştırma tutanağı imzalandığını, munzam zarar şartlarının oluşmadığını ileri sürerek davanın reddini dilemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Yoluna Başvuran

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararının kanun yararına temyizden incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiştir.

B. Temyiz Sebepleri

Adalet Bakanlığı kanun yararına temyiz talebinde özetle; dosya kapsamına ve kararın dayandığı gerekçelere göre davacı tarafca temerrüt faizini aşan somut bir zarar olduğu ispat edilemediğinden davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmiş olması usul ve kanuna aykırı olduğundan kararın kanun yararına bozulmasını talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, davacı tapu malikleri ile davalı idare arasındaki kamulaştırmasız el atma tazminatının geç ödenmesinden kaynaklanan munzam zararın tazmini istemine ilişkindir.

2. Değerlendirme

1. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca İlk Derece Mahkemelerinin kesin olarak verdikleri kararlar ile istinaf incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlarına karşı, yürürlükteki hukuka aykırı bulunduğu ileri sürülerek Adalet Bakanlığı tarafından kanun yararına temyiz yoluna başvurulur. 6100 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin gerekçesinde de karar verilirken yürürlükteki hukukun yanlış uygulanmasının her an için söz konusu olabileceği, kanun yararına temyizden, yanlışlık tespit edilip daha sonra benzer işlemlerden kaçınmak için kabul edilen bir sistem olduğu, Yargıtayın yaptığı incelemede uygulamanın yanlış olduğu sonucuna ulaşırsa kararı kanun yararına bozacağı ifade edilmiştir.

2. Temyiz yolu ise olağan kanun yollarından birisidir. Bozma sebepleri, 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesinde sayılmıştır. Bunlar; hukukun veya taraflar arasındaki sözleşmenin yanlış uygulanmış olması, dava şartlarına aykırılık bulunması, taraflardan birinin davasını ispat için dayandığı delillerin kanuni bir sebep olmaksızın kabul edilmemesi ve karara etki eden yargılama hatası veya eksiklikler bulunmasıdır. Temyiz yolunda, hüküm mahkemesinin kararı sadece hukuka uygunluk bakımından inceleme konusu yapılır. Madde gerekçesinde bu husus *"Temyiz incelemesini, istinaf incelemesinden ayıran temel özellik, temyiz incelemesinin usûl hukuku veya maddî hukuk yönünden incelemeyi gerektirmesi, maddî vakıaların denetimi ile delil değerlendirmesine girmemesidir. Maddede bu hukukî denetimin hangi sebeplerle yapılacağı açıklığa kavuşturulmuştur. Bugüne kadar istinaf yolunun olmamasından dolayı zaman zaman Yargıtay maddî vakıalara ve delil değerlendirmesine de girmek zorunda kalabilmekteydi, istinafla birlikte artık bu ihtiyaç ortadan kalkmış ve Yargıtay tamamen bir hukukî denetim ve içtihat mercii olmuştur."* şeklinde vurgulanmıştır.

3. Belirtilen bu yasal düzenlemeler ve 6100 sayılı Kanun döneminde temyiz yolu ile ilgili özellikler dikkate alındığında, kanun yararına temyiz ile temyiz yolu arasında bir ayrım yapılması gerekmektedir. Kanun yararına temyiz başvurusunda, başvuru konusu kararın sadece *"yürürlükteki hukuka aykırı olup*

olmadığı" denetlenir. Bu denetim ise, temyiz incelemesinin aksine, kanun yararına temyizde görece sınırlı bir inceleme yapılmasını gerektirir. Kanun yararına temyize ilişkin madde gerekçesinde de belirtildiği gibi yürürlükteki hukukun yanlış uygulanması söz konusu olduğunda, kararın kanun yararına bozulması gerekir.

4. Kanun koyucu para borcunun geç ödenmesi ya da ödenmemesi halinde bir zararın mevcut olduğunu kural olarak benimsemiştir. Diğer bir deyişle temerrüt faizi miktarınca alacaklının zarara uğradığı yasal bir karine olarak kabul edilmiştir. Bunun dışında davacının herhangi karineden istifade etme olanağı yasal olarak mevcut değildir. Davacı; para alacağını zamanında tahsil etmesi halinde ne şekilde kullanacağını, paranın zamanında verilmemesi nedeniyle faiz dışında ne gibi maddi zararlarının oluştuğunu; somut delillerle ispat edemediğinden munzam zarar istemine ilişkin davanın reddi yerine yazılı şekilde davanın kabulüne karar verilmesi doğru görülmemiştir.

5. Bundan ayrı, ekonomik koşullardaki olumsuzluklar nedeniyle paranın satın alma gücünde meydana gelen azalma, alacaklı yönünden aşkın (munzam) zarar olarak nitelendirilemeyeceği gibi salt bu olguya dayanılması neticesinde zararın ispatına dair koşulun gerçekleştiği söylenemez. Zira burada zararın olgusunun, 6100 sayılı Kanun'un 194 üncü maddesi kapsamında ispata elverişli bir şekilde somutlaştırılarak zarar iddiasının ispatı için gerekli tüm deliller ortaya konulmalıdır. Bu itibarla davacı tarafından ileri sürülen, ülkemizdeki belirli dönemlerde mevcut olan ekonomik olumsuzluklardan enflasyon, yüksek faiz, para değerindeki düşüş gibi olgulara dayalı aşkın (munzam) zarar talebi, zarar olgusunun delili olarak kabul edilemeyeceği gibi ülkemizdeki belirli dönemlerde var olan ekonomik koşullardaki olumsuzluklar nedeniyle paranın satın alma gücünde meydana gelen azalma, tek başına davacının temerrüt faizi dışında bir zararının varlığının ispatı değildir. Dolayısıyla ekonomik şartlar sebebiyle ortaya çıkan yüksek enflasyon, döviz kurlarındaki dalgalanma, serbest piyasadaki faiz oranlarının yüksek oluşu, paranın satın alma gücünde meydana gelen azalma gibi olumsuzluklar, bir karine olarak kabul edilip davacıyı, kendi somut durumuna özgü vakıalarla oluştuğu iddia olunan zararı ispat yükümlülüğünden kurtarmayacağı gibi davacıya bu yönde herhangi bir ispat kolaylığı da sağlamaz. Hâl böyle olunca, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 122 nci maddesinde karşılanması öngörülen faizi aşan aşkın (munzam) zararın, genel ekonomik olumsuzlukların (ülkede cari enflasyon oranı, yüksek ve değişken döviz kurları, mevduat faizleri, paranın satın alma gücünde meydana gelen azalma) dışında davacının durumuna özgü somut vakıalarla ispatlanması gerekmekte olup kanıtlanacak olgular; ekonomik şartlar sonucu ortaya çıkan olumsuzluklar gibi genel ve soyut hususlardan ziyade geç ödeme nedeniyle davacının kendisinin, şahsen ve somut olarak uğradığı zarardır. Ancak mahkemece yapılan yargılamaya sırasında, davacı tarafından yukarıda belirtildiği şekilde bir zarar olgusunun ileri sürülüp yasal çerçevede ispatlandığı söylenemeyeceğinden kararın kanun yararına bozulması gerekir.

6. Kanun yararına bozma talebi bu yönüyle haklı olduğundan talebin kabulüne karar verilmesi gerekmiştir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığının 6100 sayılı Kanun'un 363 üncü maddesinin birinci fıkrasına dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**,

Dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına gönderilmesine,

22.01.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Yargıtay 6. Hukuk Dairesinden:

TÜRK MİLLETİ ADINA YARGITAY İLÂMI

Esas No : 2025/4018

Karar No : 2026/18

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Antalya 12. Asliye Hukuk Mahkemesi

TARİHİ : 30.05.2024

SAYISI : 2024/67 E., 2024/264 K.

DAVACI : Olcay Çınar vekili Avukat Ömer Efe

DAVALI : Alev Kılıçkaya vekili Avukat Lütfi Kürkçü

TALEP EDEN : Kanun Yararına Temyiz Bürosu

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizen incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; taraflar arasında tabela yapım işine ilişkin anlaşma yapıldığını, anlaşma gereğince davalının tabelayı yaparak montajladığını ancak tabelanın ayıplı olduğundan çıktüğünü, davalı tarafca tabelanın sökülerek tamir edildiğini, ancak sonrasında yağmur yağmasına bağlı tabeladaki su sızıntısı nedeniyle iş yerine giriş çıkışı imkânsız hale getirdiğini, bu hususa ilişkin davalıya ihtarname çekilerek tabelanın yeniden tamir edilmesinin istenildiğini, tabela tamir edilmediğinden Antalya 4. Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2020/70 D.İş dosyasında tespit yaptırarak ayıplı iş ve ayıp giderim bedelinin belirlendiğini, eksik ve ayıplı iş bedeli, tespit masrafları, ihtarname ve vekalet ücretinin tahsiline ilişkin Antalya Genel İcra Müdürlüğü'nün 2021/216 Esas sayılı dosyası ile takip başlatıldığını, davalı tarafca takibe itiraz üzerine takibin durduğunu ileri sürerek itirazın iptali ile takibin devamına ve icra inkâr tazminatına karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

II. CEVAP

Davalı usule uygun tebliğe rağmen cevap dilekçesi sunmamıştır.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davalı borçluya 11.01.2021 tarihinde ödeme emri gönderildiği, ödeme emrinin 15.01.2021 tarihinde tebliğ edildiği, davalı vekilince süresinden sonra 28.01.2021 tarihinde borca ve ferilerine itiraz dilekçesi sunulduğu, 06.06.2022 tarihli karar ile dosyanın infazen işlemden kaldırılmasına karar verildiği gerekçesi ile dava konusuz kaldığından

esas hakkında karar verilmesine yer olmadığına, dava açılış tarihinde süresinde sunulan itiraz bulunmadığından icra takibi durmadığından davalının dava açılmasına sebebiyet vermediği gerekçesi ile davacı tarafca yapılan yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılarak ve davalı lehine vekalet ücretine hükmedilmesine karar verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ

A. Kanun Yararına Temyiz Sebepleri

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına yönelik Adalet Bakanlığı kanun yararına temyiz isteminde; mahkemece borçlu davalının icra takibine süresinde itirazı üzerine icra müdürlüğünün takibin durmasına yönelik işlemine gerek olmaksızın takibin kanun gereği kendiliğinden durduğu dikkate alınarak davacının dava açmakta haklı olduğunun kabulü gerektiği, davalının vekâlet ücreti ile yargılama giderlerinden sorumlu olacağı gözetilerek buna göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı bulunduğu gerekçesi ile kararın kanun yararına bozulmasını talep etmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, eser sözleşmesinden kaynaklı itirazın iptali istemine ilişkindir.

Yasal dayanağını 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesinden alan itirazın iptali davası, müddeabihi takip konusu yapılmış ve borçlunun itiraz etmiş olduğu alacak olan, normal bir alacak (eda) davasıdır. Takip alacaklısı tarafından süresi içinde ödeme emrine itiraz etmiş olan borçluya karşı açılır; yani davacı alacaklı, davalı ise takip borçlusudur. Davacı alacaklı, itirazın iptali davasında, borçlunun itiraz etmiş olduğu alacağın mevcut olduğunu bildirerek, borçlunun itirazının iptaline karar verilmesini talep eder (Kuru, Baki: İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Ankara 2013, s. 251).

Mahkemenin davanın reddi ya da kabulü yönünde verdiği karar, maddi anlamda kesin hüküm teşkil edeceğinden, davanın reddi hâlinde alacaklı, borçluya karşı aynı alacaktan dolayı yeni bir alacak davası açamayacağı gibi davanın kabulü hâlinde borçlu da alacaklıya karşı menfi tespit veya istirdat davası açamayacaktır. Bu nedenledir ki, mahkeme itirazın iptali davasında tarafların iddia ve savunmalarını genel hükümlere göre inceleyerek borcun varlığını ve miktarını araştırmak zorundadır.

İtirazın iptali davası ile alacaklı; icra takibine karşı borçlunun yaptığı itirazın iptali ile İİK'nın 66. maddesine göre itiraz üzerine duran takibin devamını sağlamayı amaçlamaktadır. Takip hukukundan doğan bu davada tespit edilecek husus, borçlunun icra takibine yaptığı itirazında haklı olup olmadığının belirlenmesidir.

Bu dava, yargılama usulü bakımından genel hükümlere tabidir (İİK m. 67/1). Dava, özünde tahsil istemini de barındırmakla, burada borçlunun takip sonrası yaptığı ödeme iddialarının da nazara alınması zorunludur. Borçlu, ödeme emrine itiraz ederken bildirdiği itiraz sebepleri dışında, itirazın iptali davasında başka itiraz sebeplerini ileri sürebileceğinden, mahkemenin borcun sonradan ödendiği itirazını araştırarak, ödemenin takip konusu alacakla ilgili olduğunu belirlemesi hâlinde, alacaklının dava tarihi itibarıyla talep edebileceği alacak miktarı üzerinden hüküm kurması gerektiğinde duraksama bulunmamaktadır.

Hemen belirtmelidir ki alacak miktarının, takip ya da dava tarihindeki koşullara göre belirlenmesinin,

itirazın iptali davasında hükmolunan miktar üzerinden tahsiline karar verilebilecek bir tazminat türü olan ve bağımsız bir dava konusu yapılamayan icra inkâr tazminatının miktarına da etkili olacağı açıktır.

Henüz alacaklı tarafından itirazın iptali davasının açılmadığı bir evrede, borçlunun, itiraza konu borcu kısmen veya tamamen ödemesi mümkündür ve bunu engelleyen herhangi bir yasa hükmü yoktur. Borçlu, itirazın iptali davası açılmamışken, itirazına konu borcun tamamını öderse, alacaklının itirazın iptali davası açmasına gerek kalmayacak ve böyle bir davayı açmakta hukuki yararı bulunmayacaktır. Zira itirazın iptali davası açılmasında amaç, itiraz nedeniyle kanun gereğince kendiliğinden durmuş olan takibin devamını sağlamaktır. Takibin devamı yoluyla elde edilecek olan sonuç (alacağın tahsili), borçlunun tüm borcu ödemesiyle zaten gerçekleşmiş olacağına göre, gerçekleşmiş olan bu sonucu sağlamak üzere bir dava açılmasında hukuki yarar bulunmayacaktır. Bunun gibi takibe konu borcun kısmen ödendiği durumlarda da ödenmeyen borç tutarına yönelik itirazın iptali davasında, itirazdan sonra ödenmiş olan miktar bakımından itirazın iptalinin istenilmesinde hukuki yarar mevcut olmayacaktır.

Tüm bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davacı alacaklı tarafından davalı borçlu hakkında 11.01.2021 tarihinde Antalya Genel İcra Müdürlüğü'nün 2021/216 Esas sayılı icra dosyasında eksik ve ayıplı iş bedeli, tespit masrafları, ihtarname masrafları ile vekalet ücreti alacağına dayanılarak 8.063,19 TL üzerinden ilamsız icra takibi başlatılmış, ödeme emrinin davalı borçluya 15.01.2021 tarihinde tebliğ edilmesi üzerine, davalı borçlu tarafından 22.01.2021 tarihinde borcun tamamına itiraz edilmiştir. Davalı alacaklı tarafca 18.02.2021 tarihinde eldeki itirazın iptali davası açılmıştır.

Her ne kadar mahkemece, dava tarihi itibarıyla süresinde sunulan itiraz sebebiyle durmuş bir icra takibi bulunmadığından davalının dava açılmasına sebebiyet vermediği gerekçesiyle yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılarak davalı lehine vekalet ücretine hükmedilmiş ise de; davalı borçlu tarafından 22.01.2021 tarihinde borca itiraz edildiği gözetilerek davacının itirazın iptali davası açmasında hukuki yararı bulunduğu gözetilerek buna göre bir karar verilmesi gerekirken yanlış değerlendirme ile karar verilmesi doğru olmamış, HMK'nın 363. maddesi gereğince Adalet Bakanlığı'nın kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın yukarıda belirtilen nedenlerle **BOZULMASI** gerekmiştir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığı'nın 6100 sayılı Kanun'un 363/1 hükmüne dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere HMK'nın 363/2 hükmü gereğince **KANUN YARARINA BOZULMASINA**,

Dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığı'na gönderilmesine,

06.01.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.